CC BY NC SA

"Parlar és cosa d'homes"? Dels fils del teler als fils de Twitter

Competències específiques i criteris d'avaluació vinculats

Competència específica 1 a desenvolupar

1. Traduir i comprendre textos grecs de dificultat creixent i justificar la seva traducció, identificant i analitzant els aspectes bàsics de la llengua grega i les seves unitats lingüístiques i reflexionant-hi mitjançant la comparació amb les llengües d'ensenyament i amb altres llengües del repertori individual de l'alumne, per realitzar una lectura comprensiva, directa i eficaç i una interpretació raonada del seu contingut.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del
Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CP2, STEM1, STEM2.

Criteris d'avaluació

1.1. Realitzar traduccions directes o inverses de textos o fragments de dificultat adequada i progressiva, amb correcció ortogràfica i expressiva, identificant i analitzant unitats lingüístiques regulars de la llengua, i apreciant variants i coincidències amb altres llengües conegudes.
1.2. Seleccionar el significat apropiat de paraules polisèmiques i justificar la decisió, tenint en compte la informació cotextual o contextual i utilitzant eines de suport al procés de traducció en diferents suports, com ara llestes de vocabulari, lèxics de freqüència, glossaris, diccionaris, mapes o atles, correctors ortogràfics, gramàtiques i llibres d'estil.
1.3. Revisar i esmenar les pròpies traduccions i les dels companys i companyes, realitzant propostes de millora i argumentant els canvis amb terminologia especialitzada a partir de la reflexió lingüística.
1.4. Realitzar la lectura directa de textos grecs de dificultat adequada identificant les unitats lingüístiques més freqüents de la llengua grega, comparant-les amb les de les llengües del repertori lingüístic propi i assimilant els aspectes morfològics, sintàctics i lèxics del grec.
1.5. Registrar els progressos i dificultats d'aprenentatge de la llengua grega, seleccionant les estratègies més adequades i eficaces per superar aquestes dificultats i consolidar el seu aprenentatge, realitzant activitats de planificació del propi aprenentatge, autoavaluació i coavaluació, com les propostes en el Portafolis Europeu de les Llengües (PEL) o en un diari d'aprenentatge, fent-los explícits i compartint-los.

Competència específica 2 a desenvolupar

3. Llegir, interpretar i comentar textos grecs de diferents gèneres i èpoques, assumint el procés creatiu com a complex i inseparable del context històric, social i polític i de les seves influències artístiques, per identificar la seva genealogia i valorar la seva aportació a la literatura europea.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del
Perfil de sortida: CCL4, CCEC1, CCEC2.

Criteris d'avaluació

3.1. Interpretar i comentar textos i fragments literaris de diversa índole de creixent complexitat, aplicant estratègies d'anàlisis i reflexió que impliquin mobilitzar la pròpia experiència, comprendre el món i la condició humana i desenvolupar la sensibilitat estètica i l'hàbit lector.
3.2. Analitzar i explicar els gèneres, temes, tòpics i valors ètics o estètics d'obres o fragments literaris grecs comparant-los amb obres o fragments literaris posteriors, des d'un enfocament intertextual.
3.4. Crear textos individuals o col·lectius amb intenció literària i consciència d'estil, en diferents suports i amb ajuda d'altres llenguatges artístics i audiovisuals, a partir de la lectura d'obres o fragments significatius en els quals s'hagi partit de la civilització i cultura gregues com a font d'inspiració.

Competència específica 3 a desenvolupar

4. Analitzar les característiques de la civilització grega en l'àmbit personal, religiós i sociopolític, adquirint coneixements sobre el

món hel·lè i comparant críticament el present i el passat, per valorar les aportacions del món clàssic grec al nostre entorn com a base d'una ciutadania democràtica i compromesa.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del
Perfil de sortida: CCL3, CP3, CD1, CPSAA3.1, CC1.

Criteris d'avaluació

4.1. Explicar els processos històrics i polítics, les institucions, les maneres de vida i els costums de la societat hel·lena, comparant-los amb els de les societats actuals, valorant de manera crítica les adaptacions i canvis experimentats a la llum de l'evolució de les societats i els drets humans, i afavorint el desenvolupament d'una cultura compartida i una ciutadania compromesa amb la memòria col·lectiva i els valors democràtics.

4.2. Debatre sobre la importància, evolució, assimilació o qüestionament de diferents aspectes del llegat grec en la nostra societat, utilitzant estratègies retòriques i oratòries de manera guiada, mediant entre postures quan sigui necessari, seleccionant i contrastant informació i experiències reals i mostrant interès, respecte i empatia per altres opinions i argumentacions.

Sabers bàsics

- Principals gèneres i autors de la literatura grega: origen, tipologia, cronologia, temes, motius, tradició, característiques i principals autors.
- Tècniques per al comentari i anàlisi lingüística i literària dels textos literaris grecs.
- Analogies i diferències entre els gèneres literaris grecs i els de la literatura actual.
- Introducció a la crítica literària.
- Interès cap a la literatura com a font de plaer i de coneixement del món.
- Història i organització política i social de Grècia com a part essencial de la història i la cultura de la societat actual.
- L'aportació de Grècia a la cultura i al pensament de la societat occidental.
- La importància del discurs públic per a la vida política i social.

Context o contextos

Educatiu i social.

Dinàmiques de presa de consciència

"Ves a la cambra, tingues cura de les teves tasques, el teler i el fus, i ordena a les serventes que s'ocupin de la seva feina. ***Parlar és cosa d'homes****"* Així fa callar Telèmac la seva mare, Penèlope, qui, en absència d'Odisseu, ha governat el reialme d'Ítaca durant 20 anys i l'ha criat en solitari. I així també l'envia al seu lloc, la cambra, a fer la seva feina, filar i teixir. Penèlope, però, no teixia només un sudari per Laertes, teixia també una història.
En el desenvolupament d'aquesta SA repassarem els mites del cicle troià, aprofundirem en les característiques l'èpica grega i observarem el paper de la dona a les obres d'Homer analitzant alguns dels seus parlaments. Finalment, sintetitzarem les obres homèriques, sense paraules, només amb imatges en un pòster digital (un tapís modern) i, en canvi, els donarem la paraula a les dones que apareixen a les obres obrint-los un compte de Twitter on puguin filar cada una la seva història.
Quan els alumnes s'han assabentat del propòsit de la SA i de les tasques a realitzar, es consensuen amb ells les rúbriques dels procediments d'avaluació perquè en coneguin els objectius i es puguin autoavaluar durant el procés d'aprenentatge.
Cada alumne recopilarà en un portafolis totes les tasques de la SA. Després de la retroacció per part del docent, les revisarà i reflexionarà sobre el seu propi aprenentatge.

Instruccions i material

Ordinadors i connexió a internet.
Selecció de textos de l'*Epítome* d'Apol·lodor, capítols 4, 5 i 7.
Selecció de materials sobre la vida social a l'antiga Grècia i la poesia èpica grega.
Selecció de textos de la *Ilíada* i l'*Odissea* (en traducció) a partir de la lectura dels quals es pugui extreure informació sobre la situació de les dones en el món homèric (treball femení, matrimoni, diferències i semblances entre deesses, dones

CC BY NC SA

lliures i esclaves, etc.) i inferir les característiques de l'èpica grega.
Odissea: I, 325-364; V, 85-191; XI, 335-353, XXI, 273-358.
Ilíada: cant III; VI, 440-494.

Descripció i planificació de la tasca o tasques. Tipus i característiques de les produccions

Per exposar el tema que serà el fil conductor de la SA, la situació de la dona a l'antiga Grècia a través de les obres d'Homer, es formen equips de 3 o 4 alumnes per treballar el passatge en grec de la *Biblioteca* d'Apol·lodor, III, 14, mitjançant la dinàmica de treball cooperatiu "el trencaclosques". Es proporciona a cada membre de l'equip només un fragment del passatge perquè en faci la traducció. Un cop traduïts tots els fragments, l'equip els ordena per reconstruir la història que explica. És la història de Filomela, a qui el seu cunyat havia violat i tallat la llengua perquè no ho pogués explicar. Filomela, però, ho revela a la seva germana teixint-ho en un tapís. A més del contingut del text, la dinàmica evoca les dificultats que, al llarg de la història, han patit les dones per poder-se expressar i tenir veu pròpia. S'observa també el fet que teixir era una activitat pròpia de les dones i, al seu torn, un mitjà d'expressió.

FASE 1: Textos grecs
Es treballaran els sabers bàsics del Bloc I i la competència específica 1 a partir d'una selecció de textos grecs que tractin dels arguments de les obres homèriques, com ara els capítols 4, 5 i 7 de l'*Epítome* d'Apol·lodor. En aquesta fase, es pot treballar individualment o grupal.

FASE 2: Parlar és cosa d'homes!
El docent proporciona diferents recursos de consulta sobre la vida social a l'antiga Grècia i sobre la poesia èpica grega. Reparteix també una selecció de textos de la *Ilíada* i l'*Odissea* a tots els alumnes i assigna un passatge a cada alumne, que prepararà per escrit el comentari del text que li pertoca i li posarà un títol (rutina de pensament "el titular"). Cada alumne afegirà en un mural col·laboratiu prèviament estructurat pel docent (Padlet) exemples de les característiques de l'èpica grega identificats en el seu passatge.
Es comparteixen els títols de cada passatge i es procedeix a la lectura i comentari a classe de tots els passatges, revisant el mural col·laboratiu per afegir-hi o esmenar exemples. En acabar la lectura i comentari de cada passatge, es revisa el títol i, si escau, es millora amb les aportacions dels companys. A l'avaluació de la SA es tendrà molt en compte la participació a la posada en comú i la contribució a l'enriquiment dels comentaris dels companys.

FASE 3: Homer sense paraules
Es fan dos equips. Mitjançant alguna plataforma digital, un equip crearà un pòster digital de la *Ilíada* i l'altre, de l'*Odissea.* Els pòsters no han de contenir paraules: es tracta de reflectir només amb imatges l'argument, els personatges i l'estructura de cada obra.

FASE 4: Parlen elles
A partir de la selecció de textos treballada, cada alumne escull un personatge femení i li crea un perfil de Twitter on publica un fil explicant en primera persona alguna anècdota de la seva història i reflexiona sobre el contrast o la semblança entre els costums i els drets de la dona en el seu context social i l'actual. Un cop publicats tots els fils, els alumnes han d'interactuar amb els perfils a través dels comentaris, tot comparant, des del respecte, els costums de la societat hel·lena amb els actuals.

Procediments de retroacció, revisió i supervisió per part del professorat

En distints moments del procés de realització de les tasques, el professor les revisarà i farà propostes de millora als alumnes. En funció de les tasques o productes a avaluar, hi haurà rúbriques individuals (per a les tasques de traducció, el portafolis, el comentari de text o les produccions finals dels enfilalls de Twitter) o per a grups (per al mural col·lectiu i els pòsters sense imatges de la *Ilíada* i l'*Odissea*).

CC BY NC SA

Procediment d'avaluació final, qualificació i transferència del coneixement

Els criteris corresponents a la competència específica 1 i al bloc I dels sabers bàsics es valoraran mitjançant les traduccions i les revisions i esmenes dels propis alumnes, registrades al portafolis.
Els criteris de les competències específiques 3 i 4 es valoraran a partir dels comentaris de text individuals, les aportacions mural col·lectiu i la contribució a la millora dels comentaris d'altri en la posada en comú, els pòsters col·laboratius i les creacions de textos en format d'enfilall de Twitter.
S'ha de tenir sempre en compte el progrés de cada alumne durant tota la SA, valorant tant els resultats de les tasques proposades com els coneixements i habilitats assolits des del començament de l'activitat.

Aquesta SA permet transferències de coneixements amb:

- Matèries lingüístiques, per la comprensió i expressió oral i escrita (lectura i creació de textos, exposició oral, reflexió lingüística i redacció a les tasques de traducció).
- De l'àmbit de la geografia i la història, per l'observació del paper de la dona a l'antiga Grècia.
- Economia, per la presa de consciència de la rellevància del treball femení no remunerat en l'economia de les societats antigues i modernes.